

III BAŁTYCKI FESTIWAL NAUKI

Ekspozycja japońskich drzeworytów

Jedną z pierwszych imprez, jakie odbyły się w ramach III BFN, był wernisaż wystawy *Płomienie na kartach papieru. Japońskie drzeworyty propagandowe 1904–05*. 19 maja w Arsenale Morskim w Spichlerzach na Ołowiance można było po raz pierwszy zobaczyć kolekcję drzeworytów, którą CMM nabyło, dzięki finansowej pomocy swojego Towarzystwa Przyjaciół, od szwedzkiego kolekcjonera, dra Petera von Buscha, od wielu lat ściśle współpracującego z CMM. Drzeworyty, masowo produkowane w czasie wojny rosyjsko-japońskiej, ukazywały wybrane wojenne epizody w swoistej, przypominającej komiks stylistyce, dalekiej od realizmu, a nawet sięgającej po elementy fantastyki (np. walka na miecze samurajskie na dnie morza).

Wystawę przygotowały panie Liliana Giełdon i Monika Jankiewicz-Brzostowska z Działu Sztuki Marynistycznej. Można ją będzie oglądać do końca lipca.

Przybyły na wernisaż z Karlskrony dr Peter von Busch (z lewej) otrzymał z rąk prezesa Towarzystwa Przyjaciół CMM dra Fryderyka Tomali medal „Przyjacielowi Centralnego Muzeum Morskiego”.
Fot. Bernadeta Galus

Monachijczyk nad morzem

20 maja w Spichlerzach na Ołowiance otwarta została ekspozycja malarstwa „Ku morzu z biegiem rzek. Michał Gorstkin Wywiórski”, trzecia z cyklu „Polscy artyści o morzu”. Tym razem zaprezentowana została twórczość malarza ukształtowanego przez akademię monachijską, wybitnego pejzażysty, który zadebiutował obrazem „Nad morzem” (1884) i od tam chętnie podejmował tematykę marynistyczną. Choć największą sławę przyniósł mu udział w tak popularnych na przełomie XIX i XX wieku panoramach, do których tworzył partie pejzażowe, to liczne podróże nad Bałtyk, Morze Północne i atlantyckie wybrzeże Francji przyniosły w efekcie wyrafinowane kompozycyjnie pejzaże nadmorskie.

Wystawie towarzyszy katalog, który przygotowały panie Liliana Giełdon i Monika Jankiewicz-Brzostowska z Działu Sztuki Marynistycznej. Są one także autorkami scenariusza i aranżacji ekspozycji. Do jej obejrzenia zapraszamy do 4 września.

Pikniki naukowe

Najbardziej masową imprezą dwóch pierwszych edycji BFN był piknik naukowy na Skwerze Kościuszki w Gdyni. Jego sukces poddał myśl o zorganizowaniu w tym roku podobnej imprezy także w Gdańsku. CMM uczestniczyło w obu festiwalowych piknikach. W sobotę 21 maja w Centrum Hewelianum przy ul. 3 Maja, a w niedzielę 22 maja w Gdyni na Skwerze Kościuszki odbyły się prezentacje i warsztaty przygotowane przez działy: Konserwacji Zabytków, Badań Podwodnych i Edukacji. Całość koordynowała pani Monika Golenko. Nasze propozycje: „Odzyskane skarby – sekrety warsztatu konserwatorów zabytków”, „Trofeum z dna Bałtyku – sprzęt i praca archeologów pod wodą” i „Skarby Bałtyku – tajemnice archeologów i konserwatorów” cieszyły się dużym zainteresowaniem odwiedzających: w sumie ok. 2500 osób zaznajomiło się z dorobkiem CMM w zakresie podwodnych badań archeologicznych i konserwacji zabytków.

Stanowisko CMM w namiocie festiwalowym w Gdyni.
Fot. Ewa Meksiak

WYSTAWY

Magia morza

Stowarzyszenie Sjöföretakstena Småland* Öland, zrzeszające dziesięć muzeów regionalnych południowo-wschodniej Szwecji, zajmuje się zachowaniem pamiątek związanych z rybołówstwem i żeglarsstwem na tych terenach. W ramach projektu „Bruksbåten”, którego głównym celem jest inwentaryzacja, dokumentacja i założenie bazy danych łodzi roboczych (rybackich i transportowych), przygotowana została ekspozycja, która od 17 maja gości w CMM. Wystawę tworzą postery prezentujące poszczególne muzea oraz ekspozycja etnograficzna narzędzi połowowych (w tym bardzo ciekawe wabiki na ptaki) i typowych łodzi rybackich. Aranżacja ekspozycji jest dziełem trojga przedstawicieli Stowarzyszenia z panem Andersem Bergiem, współpracującym z CMM w ramach organizacji European Maritime Heritage, na czele. Ze strony CMM w przygotowaniu wystawy wzięli udział panowie Robert Domżał i Krzysztof Zamościński.

Fragment ekspozycji „Magia morza”. Fot. Bernadeta Galus

Całość przedsięwzięcia realizowanego w Polsce nosi podtytuł „Szwedzkie muzea z wizytą w Polsce. Wyprawa i wystawa 2005”. W związku z wystawą „Magia morza” bowiem do Gdańska i Gdyni przybędzie żaglowiec „Sarpem” z 1892 roku, obecnie wykorzystywany jako statek szkolny i treningowy harcerzy z Simirshamn. Spodziewany jest w Gdańsku ok. 11 lipca, a program jego pobytu przewiduje kilkugodzinny rejs z polskimi gośćmi na pokładzie.

Powrót Ann Frössén

Szwedzka malarka Ann Frössén po raz pierwszy gościła w CMM w 1995 roku, z wystawą „Mare animae”. Po dziesięciu latach ponownie przedstawiła swoje prace: 14 czerwca w Spichlerzach na Ołowiance otwarta została ekspozycja zatytułowana „Return/Powrót”. Imponujące rozmachem kompozycje stanowią próbę oddania przy pomocy środków malarskich żywiołu wody i – wg manifestu autorki – zachęcają do konfrontacji z nieznanym.

Kuratorem wystawy jest pani Monika Jankiewicz-Brzostowska. Ekspozycja będzie prezentowana do końca sierpnia.

Chrzty morskie

Zgodnie z kilkusetletnią żeglarską tradycją, każdy, kto po raz pierwszy przekracza równik, musi się spotkać z Królem Mórz – Neptunem i poddać ceremoniałowi chrztu morskiego. Tradycja ta kultywowana jest także na polskich statkach, począwszy od chrztu morskiego na „Lwowie”, który jako pierwszy przekroczył „Linię Equatora” (13 sierpnia 1923 roku). Z fotografii, na których uwieczniono chrzty morskie na różnych polskich jednostkach, przekraczających równik i koło podbiegunowe, powstała wystawa przygotowana przez panią Grażynę Goszczyńską z Gdańskiej Galerii Fotografii – oddziału Muzeum Narodowego. Ekspozycja prezentowana była od 19 maja do 12 czerwca na pokładzie statku-muzeum „Dar Pomorza”, natomiast w lipcu i sierpniu będzie ją można oglądać w innym naszym oddziale: Muzeum Rybołówstwa w Helu. Jej kuratorem w CMM jest pan Radosław Paternoga z Działu Wychowania Morskiego.

KONFERENCJE

Ochrona podwodnego dziedzictwa

Pani Iwona Pomian, kierownik Działu Badań Podwodnych CMM, wzięła udział w kilku konferencjach poświęconych ochronie podwodnych obiektów i stanowisk archeologicznych. Na ogólnopolskim spotkaniu przedstawiciele wojewódzkich służb konserwatorskich odpowiedzialnych za archeologię, które odbyło się w Juracie w dniach 18-20 maja, przedstawiła temat

„Ochrona bałtyckich stanowisk archeologicznych – stan obecny i perspektywy”. Z kolei na międzynarodowej konferencji „Prawnikarne aspekty ochrony dziedzictwa kulturowego” (Gdańsk, 30 maja – 1 czerwca) zaprezentowała wraz z prof. dr. hab. Wojciechem Kowalskim referat „Problematyka ochrony morskich obiektów archeologicznych”. Trzeci referat: „Morskie cmentarzyska. Stan i ochrona miejsc katastrof morskich w polskiej strefie Bałtyku”, którego jest współautorką wraz z dr. kpt. ż. w. Andrzejem Królikowskim, wicedyrektorem Urzędu Morskiego w Gdyni, zaprezentowano na II Ogólnopolskiej Konferencji i Wystawie „Nekropolie, kirkuty, cmentarze”, która odbyła się w Szczecinie w dniach 12-13 czerwca.

WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

II Forum Dziedzictwa Bałtyku

W dniach 9–12 czerwca w Helsinkach odbyło się II Forum Wspólnego Dziedzictwa Kulturowego Bałtyku. Pierwsze takie spotkanie miało miejsce w CMM w kwietniu 2003 roku i stanowiło podsumowanie kilkuletniej współpracy państw nadbałtyckich w dziedzinie ochrony morskiego i nadmorskiego dziedzictwa kulturowego. Współpraca ta trwa nadal, a CMM aktywnie uczestniczy w działaniach grupy dziedzictwa podwodnego i nadbrzeżnego. W trakcie II BHF troje przedstawicieli CMM wygłosiło swoje referaty. Dr inż. Jerzy Litwin przedstawił „Raport o polskich historycznych portach” oraz „Ze studiów nad uwarunkowaniami historycznymi portu w Gdańsku”. Dr Waldemar Ossowski zaprezentował „Badania ratownicze dwóch statków ze średniowiecznego portu gdańskiego”, a pani Iwona Pomian – „Pierwszy krok do stworzenia systemu ochrony dziedzictwa morskiego w polskich wodach morskich”.

Spotkanie MarMuCommerce

Uczestnicy projektu MarMuCommerce tym razem przyjechali do Gdańska. Na spotkaniu w dniach 9–10 czerwca podsumowano dotychczasową pracę nad analizą SWOT muzeów biorących udział w projekcie (CMM, Muzeum Żeglugi w Bremerhaven, Muzeum Portowe w Dunkierce i Muzeum Morskie w Barcelonie). Sporo miejsca poświęcono omówieniu zadań w ramach kierowanego przez CMM tzw. komponentu 5, przewidującego stworzenie wspólnej wirtualnej ekspozycji. Goście z dużym zainteresowaniem zwiedzili wystawy CMM w Gdańsku oraz oba statki-muzea: „Sołdek” i „Dar Pomorza”.

ZAPROSZENIA

Rozpoczęcie sezonu

W CMM rozpoczął się sezon letni. 1 czerwca zostało udostępnione do zwiedzania Muzeum Zalewu Wiślanego w Kątach Rybackich, a od 18 czerwca wszystkie oddziały CMM czynne są codziennie od 10.00 do 18.00.

Jubileusz „Daru Pomorza”

13 lipca będzie miała miejsce wyjątkowa uroczystość: 75-lecie podniesienia polskiej bandery na „Darze Pomorza”. Przewidywana jest msza św. koncelebrowana przez ks. abp. Tadeusza Gocłowskiego, metropolitę gdańskiego, a po niej spotkanie z udziałem Ministra Kultury Waldemara Dąbrowskiego, Prezydenta m. Gdyni Wojciecha Szczurka oraz przedstawicieli poprzedniego i obecnego armatora statku. Odbędzie się także promocja specjalnie na tę okoliczność wydanej książki – „Dar Pomorza” 2 z serii „Studia i materiały Centralnego Muzeum Morskiego w Gdańsku”.